

RĪGĀ

2022. gada 26. oktobrī
Nr. 1-23/120_e

Valsts reģionālās attīstības aģentūrai
Paziņošanai e-adresē

Informācijai:
**Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministrijai**
Paziņošanai e-adresē

Konkurences padomei
Paziņošanai e-adresē

Par portāla www.latvija.lv un Valsts informācijas sistēmu savietotāja maksājuma moduļa tālāko attīstību

Latvijas finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija), ņemot vērā savu un biedru pieredzi, sniedz priekšlikumus Valsts reģionālās attīstības aģentūrai (turpmāk – Aģentūra) un viedokli par Valsts informācijas sistēmu savietotāja (VISS) maksājuma moduļa un portāla www.latvija.lv izmantoto identifikācijas risinājumu turpmāko attīstību.

Lai www.latvija.lv pakalpojumus izmantotu, personai ir jāidentificējas. Asociācija atbalsta pieeju, ka pēc iespējas vairāk, it īpaši augsta riska pakalpojumos, izmantojami Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumam atbilstošie identifikācijas risinājumi. Kredītiestāžu izmantotie autentifikācijas līdzekļi sava juridiskā statusa dēļ minētajam likumam neatbilst.

Tāpat ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju ir panākta konceptuāla vienošanās, ka kredītiestādēm ir jābūt tiesībām izvēlēties, kuram no www.latvija.lv pieejamajiem e-pakalpojumam piedāvāt bezmaksas kredītiestāžu nodrošinātu autentifikāciju, ņemot vērā to, ka papildus valsts un pašvaldības iestādēm šajā **portālā tiek iekļauti arī komersanti (arī valstij piederoši), par kuru apkalpošanu kredītiestādes konkurē.**

Informējam, ka tuvākajā laikā Smart-ID risinājums Latvijā kļūs par Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumam atbilstošu. Līdz ar to www.latvija.lv tas būs iekļaujams kā patstāvīgs kvalificēts paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas risinājums.

Domājot par www.latvija.lv pilnveidi, aicinām paredzēt, ka nepietiek tikai ar vienu identificēšanos portālā, lai saņemtu visus pakalpojumus. Ir jābūt noteiktam, ka katra nākamā pakalpojuma izmantošana tiek apstiprināta atsevišķi (līdzīgi kā maksājumos, piemēram, izmanto PIN1, lai pieslēgtos internetbankai, bet PIN2, lai apstiprinātu maksājumu).

Šobrīd www.latvija.lv piedāvā arī veikt maksājumus, kas saistīti ar publiskajiem pakalpojumiem, izmantojot vairāku banku tiešos internetbanku savienojumus. Vēlamies vārst uzmanību, ka **šāda pieeja ir novecojusi un perspektīvā nebūtu turpināma ņemot vērā to, ka bankas izskata iespējas atteikties no šīm novecojušām maksājumu tehnoloģijām, tādējādi**

esošais risinājums ir aizstājams ar risinājumiem, ko paredz Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums vai ieskicēti Eiropas Komisijas izstrādātajā Eiropas Savienības stratēģijā par neliela apjoma maksājumiem¹ un Latvijas Finanšu sektora attīstības plānā². Piemēram, visām kredītiestādēm ES/EEZ zonā ir jānodrošina, ka klienti var veikt maksājumus ar maksājumu ierosināšanas pakalpojuma (*Payment initiation service provider*) starpniecību, neveidojot pakalpojumu sniedzēju vai kādu platformu kā www.latvija.lv individuālus līgumus ar konkrētām kredītiestādēm. Līdz ar to ikvienas ES kredītiestādes klients (tostarp ES dalībvalstīs dzīvojošiem pilsoņiem vai Latvijas valstspiederīgajiem citās bankās ES, ņemot vērā, ka piektā lielākā kredītiestāde Latvijā pēc kontu skaita nav licencēta Latvijā) varētu izmantot portāla priekšrocības bez šķēršļiem (slēgt individuālus līgumus ar Aģentūru), ja Aģentūra būtu noslēgusi līgumu ar vienu maksājumu ierosināšanas pakalpojuma sniedzēju (vietējās un pārrobežu darbības ietvaros). **Tas nodrošinātu godīgāku konkurenci un atvērtu risinājumu pēc likumā definētiem principiem, nevis unikāliem un individuāliem risinājumiem. Vienlaikus Aģentūra varētu gūt labumu, ko sniedz tehnoloģiju attīstība maksājumu jomā, jo līdzšinējās izmantotās tehnoloģijas no jauna netiek attīstītas.** Papildus tam būtu apsverams jau šobrīd ieviest zibprasījumu saites (*request-to-pay*), lai perspektīvā maksājumus veiktu caur tām – modernu infrastruktūru, ko izveidojusi Latvijas Banka, bet kas vēl netiek lietota, jo pakalpojumu sniedzēji neprasa to ieviest savas nezināšanas dēļ. Pilnais zibrisinājumu komplekts (zibmaksājumi, zibsaistes un zibprasījumi) sniegs neierobežotas iespējas inovatīvu maksājumu pakalpojumu izmantošanai starpbanku līmenī visās jomās – gan īpaši ērtiem maksājumiem starp valsti un privātpersonām.

Nemot vērā iepriekšminēto, lūdzam izvērtēt šos priekšlikumus, **tostarp esošās prakses atbilstību godīgas konkurences principiem.** Lūdzam arī tikties, lai pārrunātu vēstulē aprakstīto. Aicinām arī Konkurences padomi pievērst uzmanību tam, lai www.latvija.lv risinājumi būtu pēc iespējas atvērti (bez smagnējas individuālas procedūras, kura ne visām finanšu iestādēm ir pieņemama), kā arī portāla risinājumi nepiespiestu konkurentus iziet no tirgus, nodrošinot pakalpojumus bez maksas, ja visi portāla pakalpojumi ir salikti “vienā grozā”, turklāt balstoties uz individuālu tipveida līgumu, nevis atvērtu risinājumu, ko paredz likums.

Asociācija pateicas Valsts reģionālajai attīstības aģentūrai par līdzšinējo sadarbību un Asociācijas viedokļa uzklaušīšanu, kā arī apliecinām savu gatavību sniegt šīs vēstules aprakstīto jautājumu skaidrošanai un risinājumu izstrādē.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Edgars Pastars, edgars.pastars@financelatvia.eu

¹ ES Padome – Neliela apjoma maksājumi: Padome atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir veicināt zibmaksājumus un ES mēroga maksājumu risinājumus. Pieejams: <https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2021/03/22/retail-payments-council-supports-action-to-promote-instant-payments-and-eu-wide-payment-solutions/>

² 2020.gada 31.maija Ministru kabineta rīkojums Nr.396 “Par Finanšu sektora attīstības plānu 2022.-2023.gadam”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/332903-par-finansu-sektora-attistibas-planu-20222023-gadam>